

АНДРОЩУК Людмила Михайлівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри
хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
e-mail: vizavi1974@ukr.net

РОЛЬ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ В СТАНОВЛЕННІ СИСТЕМИ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню ролі науково-практичних конференцій в становленні системи хореографічно-педагогічної освіти в Україні. Автор аналізує науково-практичні конференції у відповідності до основних завдань науково-дослідної роботи мистецької кафедри, представляє напрями роботи та мистецько-освітні заходи в рамках роботи науково-практичних конференцій.

***Ключові слова:** хореографічно-педагогічна освіта, мистецька кафедра, науково-практична конференція, процес фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії.*

Постановка проблеми. Науково-дослідна робота викладача сприяє ґрунтовному та інноваційному вирішенню проблем підготовки майбутнього вчителя хореографії. Головною метою діяльності мистецьких кафедр в системі хореографічно-педагогічної освіти є створення умов для якісної підготовки конкурентоспроможних вчителів хореографії відповідно до досягнень вітчизняної та світової науки і освіти, загальнодержавних, міжнародних критеріїв і стандартів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розробці наукових основ вищої професійно-педагогічної освіти в Україні присвячені праці Л. Вовк, Н. Дем'яненка, М. Євтуха, В. Кременя, В. Лугового, В. Майбороди, О. Сухомлинської та інші. Фахову підготовку педагогів-митців досліджували Л. Масол, О. Музика, О. Олексюк, В. Орлова, Ю. Ростовська, Т. Смирнова, О. Таранцева, М. Тихонов, О. Хижна та ін.

Незважаючи на те, що в наукових дослідженнях розкриваються різні аспекти вищої педагогічної та хореографічно-педагогічної освіти, питання ролі науково-практичних конференцій в становленні хореографічно-педагогічної освіти в Україні окреслені недостатньо.

Мета статті – визначити роль науково-практичних конференцій в становленні хореографічно-педагогічної освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз процесу становлення хореографічно-педагогічної освіти в Україні дозволив виокремити наступні його етапи: аматорський (50-80-і роки ХХ століття; підготовчо-професійний (1989-2000, відкриття спеціалізації «Хореографія»); етап становлення (2001-2010, введення спеціальності «Хореографія»); етап модернізації (2011-2016). Наукова робота викладачів набула системного характеру на етапі становлення та модернізації хореографічно-педагогічної освіти в Україні та дозволила вийти на новий рівень підготовки майбутнього вчителя хореографії в вищих педагогічних навчальних закладах.

Серед основних завдань науково-дослідної роботи мистецької кафедри в системі хореографічно-педагогічної освіти відповідно до Закону України Про вищу освіту: провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень; підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації; використання отриманих результатів в освітньому процесі підготовки майбутнього вчителя хореографії; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі підготовки майбутнього вчителя хореографії освітньої, наукової та інноваційної діяльності; забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, створення необхідних умов для реалізації їхніх здібностей і талантів [1].

Одним з напрямів наукової роботи кафедри є організація та проведення науково-практичних конференцій.

Серед перших конференцій в системі хореографічно-педагогічної освіти I та II Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування естетичної культури майбутніх учителів засобами хореографічного мистецтва» (2000, 2001 рр.), організатором яких стала кафедра хореографічних дисциплін Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка.

Мистецький факультет Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка традиційно проводить міжнародні науково-практичні конференції, серед яких «Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми освіти» (2016р., м. Кропивницький). Робота конференції здійснювалась за секціями: культуротворчі засади мистецької освіти в сучасному парадигмальному просторі; тенденції розвитку міжнародної й вітчизняної мистецької освіти в умовах глобалізації та інтеграції; мистецький світ сучасного ВНЗ: проблеми й перспективи; інноваційний ресурс професійної підготовки становлення майбутнього фахівця мистецького спрямування; мистецький світ сучасного ВНЗ: проблеми й перспективи; мистецька компаративістика у контексті взаємозбагачення національних освітніх культур; історичний досвід становлення і розвитку мистецької освіти та виховання; духовно-творчі основи виховання мистецтвом. На пленарному засіданні виступили професори Педагогічного Університету у Кракові Кінга Лапоть-Дзерва та Малжата Каршмаржик (Польща), доктор педагогічних наук, професор кафедри музики Вільнюського едукологічного університету (Литва) та ін. В ході роботи конференції відбулось відкриття художньої виставки, майстер-класи, творча зустріч з народним артистом України, професором завідувачем кафедри хореографічних дисциплін КДПУ ім. В. Винниченка Анатолієм Коротковим [5].

Кафедрою мистецької педагогіки та хореографії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у складі факультету мистецтв, Лабораторією мистецької педагогіки проведено II та III Міжнародну наукову конференцію «Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: теоретичні і методичні засади розвитку» (2004, 2010, 2013 рр.). На секційних засіданнях були представлені наукові доповіді, що розкривають теоретико-методологічні основи сучасної мистецької освіти та педагогічної компаративістики, історичну ретроспективу розвитку мистецької та педагогічної освіти, інноваційні технології та практику викладання мистецьких дисциплін, науковий пошук та досвід вищої школи у підготовці вчителів мистецьких спеціальностей, формування арттерапевтичних компетенцій

вчителя та розвиток особистості в системі мистецької освіти. В 2010 році на пленарному засіданні конференції виступили доктор, директор Інституту музики Поморської академії в Слупську (Польща) Ярослав Хачінський, доктор хабілітований Музичної академії імені Кароля Шиманського в Катовицях (Польща), доктор хабілітований, професор Інституту витончених мистецтв університету Марії Кюрі-Склодовської Ромуальд Колодзей (Польща) та ін. В рамках конференцій відбулась презентація наукових та мистецьких видань, майстер-класи з хореографії та ритміки Далькроза, образотворчого мистецтва та музики, святковий концерт факультету мистецтв СумДПУ імені А. С. Макаренка. Майстер-класи з хореографії презентували заслужені працівники освіти України, доценти кафедри мистецької педагогіки та хореографії СумДПУ імені А. С. Макаренка І. Тригуб та С. Тригуб, викладачі кафедри А. Максименко та В. Артюх [2; 6].

Кафедра хореографічного мистецтва Херсонського державного університету (з 2016 року) у складі факультету культури і мистецтв з 2009 року є організатором щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку хореографічного мистецтва».

Обговорення актуальних проблем хореографічного мистецтва здійснювалось за секціями: сучасні науково-методичні підходи до хореографічного мистецтва в контексті ступеневої освіти, проблеми удосконалення змісту і організації підготовки фахівців народно-сценічного та українського народного танцю, проблеми та перспективи розвитку сучасної та бальної хореографії. Традиційно в рамках конференції проводяться майстер-класи, клас-концерти, Всеукраїнський конкурс молодих балетмейстерів. В 2015 році на конференції були представлені майстер-класи з модерну завідувача відділення сучасної хореографії Європейського університету, викладача Київського державного хореографічного училища Т. Чакави, хіп-хопу викладача кафедри музичного мистецтва і хореографії ХДУ Т. Широїної, джаз-модерну викладача кафедри музичного мистецтва і хореографії ХДУ І. Михальчук. Викладачі кафедри презентували клас-концерти з дисциплін «Сучасна інтерпретація фольклору», «Народно-сценічний танець» та

«Сучасний танець» [7].

З 2010 року кафедрою музичного мистецтва і хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проводилася щорічна конференція молодих вчених та студентів, а з 2015 року – Міжнародна конференція молодих вчених та студентів «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства». В 2015 році робота конференції проводилась за секціями: стратегія фахового навчання та професійного становлення вчителів мистецьких дисциплін у контексті нового Закону «Про вищу освіту»; національне та патріотичне виховання молоді засобами музичного та хореографічного мистецтва; соціокультурні засади мистецької освіти в контексті євроінтеграційної стратегії розвитку суспільства; теоретико-методичні засади музичного та хореографічного навчання. Серед провідних вчених в галузі мистецької освіти, які доповідали на пленарному засіданні професор Лейпцизького університету Лоос Хельмут (Німеччина), доктор філософських наук Аньянського педагогічного університету Лю Цяньцян (Китай), професор кафедри музики Вітебського державного університету імені П. М. Машерова Г. Ананченко та ін. В рамках конференції проведено майстер-клас з музичного мистецтва кандидата педагогічних наук, професора кафедр музично-інструментальної підготовки ПНПУ імені К. Д. Ушинського В. Дашковського та майстер-класи з хореографії кандидата філософських наук, доцента кафедри музичного мистецтва і хореографії О. Мікулінської та викладача цієї ж кафедри К. Капустинського [3].

Кафедра хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного мистецтва» (2006, 2010 рр.). На конференції обговорювались аспекти теорії і практики хореографічного мистецтва в умовах глобалізації і міжкультурних взаємовідносин; актуальні проблеми підготовки фахівця-хореографа; інноваційні технології та практика викладання хореографічних дисциплін, теорія, методика та практика рекреативного танцю. В рамках

конференції у 2010 році проведено ряд майстер-класів з хореографії, зокрема «Техніка release» кандидата психологічних наук, доцента кафедри загальної і організаційної психології Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка Л. Мови; «Структура, реагування і спонтанність у композиції сучасного танцю» старшого викладача училища хореографічного мистецтва «Київська Муніципальна Українська Академія Танцю імені Сержа Лифаря» О. Кебас; «Організаційна робота з колективом спортивного бального танцю» заслуженого працівника культури України, доцента кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка П. Горголя [8].

Кафедрою хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини було проведено I-IV Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» (23-24 травня 2014 року; 16-17 травня 2015 року, 25 червня 2016 року, 16 березня 2017 року). Серед напрямів роботи конференції світові тенденції розвитку хореографічного мистецтва, актуальні проблеми навчання та виховання засобами мистецтва, теоретичні та методологічні аспекти формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. На пленарних засіданнях конференцій доповідали народний артист України, професор, академік, декан факультету хореографічного мистецтва Харківської державної академії культури Борис Колногузенко; професор, завідувач кафедри ритміки та фортепіанної імпровізації Познаньської музичної академії імені І. Я. Падеревського Малгожата Купсік; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва і хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського О. Реброва; завідувач кафедри мистецької педагогіки та хореографії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, доктор педагогічних наук Г. Ніколаї та ін. В 2014 році в рамках Всеукраїнського науково-практичного семінару «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» проведено ряд майстер класів: майстер-клас з народно-сценічного танцю «Танцювальна культура народів

світу» викладача кафедри хореографії та художньої культури, керівника народного аматорського ансамблю народного танцю «Яворина» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини С. Куценка; майстер-клас кандидата філософських наук, викладача кафедри музичного мистецтва та хореографії державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» О. Мікулінської «Гімнастика в професійній підготовці студентів-хореографів»; майстер-клас викладача кафедри музичного мистецтва та хореографії державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» Ю. Мировської «Джаз як напрям сучасної хореографії» та ін. В 2015 році в рамках конференції проведено семінар «Танець модерн як засіб формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії». В 2016 році відбувся навчально-методичний семінар «Купальські традиції в хореографічній культурі центрального регіону України» та презентація творчого проекту студентів напряму підготовки «Хореографія» «Ой, на Івана, ой, на Купала». В 2017 році порядок роботи конференції передбачав презентацію колективної монографії «Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії» та творчий звіт народного аматорського ансамблю сучасного танцю «Візаві» та народного аматорського ансамблю народного танцю «Яворина» УДПУ імені Павла Тичини [4; 9; 10].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, науково-практичні конференції в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні:

1) Сприяли становленню наукової думки в системі хореографічно-педагогічної освіти через залучення викладачів до презентації результатів наукових досліджень з проблем розвитку міжнародної й вітчизняної мистецької освіти та її теоретико-методологічних основ, теоретичних та практичних аспектів підготовки фахівця-хореографа та формування його творчого потенціалу, інновацій у підготовці майбутнього вчителя хореографії.

2) Забезпечили співпрацю мистецьких кафедр вищих навчальних закладів України, Білорусії, Китаю, Литви, Німеччини, Польщі, Чехії та інших країн в науковій, навчально-творчій та інноваційній діяльності.

3) Сприяли вдосконаленню процесу фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії через залучення провідних фахівців в галузі хореографічної освіти до проведення майстер-класів, клас-концертів, науково-практичних семінарів в рамках конференцій.

4) Забезпечили узагальнення, систематизацію та популяризацію наукових доробків викладачів через видання збірок матеріалів конференції, фахових журналів, навчально-методичних посібників.

5) Сприяли реалізації творчого потенціалу учасників освітнього процесу через залучення їх до презентацій науково-творчих проєктів, хореографічних вистав, танцювальних конкурсів, творчих звітів в рамках науково-практичних конференцій.

Список використаної літератури

1. Закон України Про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>

2. Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: інтеркультурний вимір: матеріали III Міжнародної наукової конференції «Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції» (1-3 жовтня 2013 року). – Суми, 2013. – 228 с.

3. Музична і хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства : матеріали I Міжнародної конференції молодих вчених і студентів (16-17 лютого 2015 року) . – Одеса: ПНПУ ім. К. Д Ушинського, 2015. – 184 с.

4. На базі кафедри хореографії та художньої культури обговорили сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpf.udpu.org.ua/na-bazi-kafedry-horeohrafiji-ta-hudozhnoji-kultury-obhovoryly-suchasni-stratehiji-rozvytku-horeohrafichnoji-osvity/>

5. Програма Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми

освіти» (15-16 грудня 2016 р., м. Кропивницький). – Кропивницький, 2016. – 30 с.

6. Програма II Міжнародної наукової конференції «Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: теоретичні і методичні засади розвитку» (28-30 вересня 2010 року). – Суми, 2010. – 23 с.

7. Проблеми та перспективи розвитку хореографічного мистецтва в контексті болонського процесі: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Херсон, 2009. – 289 с

8. Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного мистецтва: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конф.; Полтава, 6-7 грудня 2010 р. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 128 с.

9. Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Умань, 23-24 травня 2014 р.) / ред. кол. О.В. Дудник, Л.М. Андрошук. – Умань:ФОП Жовтий О.О., 2014. – 138 с.

10. Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Умань, 16 березня 2017 р.) / ред. кол. Л.М. Андрошук (гол. ред.), І. Г. Терешко, С. В. Куценко – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2017. – 184 с.

References

1. Law of Ukraine on Higher Education. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>

2. Artistic education in the context of European integration: an intercultural dimension (2013). Materials of the 3rd International Scientific Conference "Theoretical and Methodical Principles of the Development of Artistic Education in the Context of European Integration" (October 1-3, 2013). Sumy.

3. Musical and choreographic education in the context of cultural development of society (2015). Materials of the International Conference of Young Scientists and Students (February 16-17, 2015). Odessa.

4. On the basis of choreography and artistic culture department, modern strategies for the development of choreographic education were discussed. Retrieved

from <http://mpf.udpu.org.ua/na-bazi-kafedry-horeohrafiji-ta-hudozhnoji-kultury-obhovoryly-suchasni-stratehiji-rozvytku-horeohrafichnoji-osvity/>

5. Program of the International Scientific and Practical Conference "The Art Educational Space in the Context of the Formation of a Modern Education Paradigm" (December 15-16, 2016, Kropyvnytsky). Kropyvnytsky.

6. Program of the Second International Scientific Conference "Art Education in the Context of European Integration: Theoretical and Methodological Principles of Development" (September 28-30, 2010). Sumy.

7. Problems and prospects of the development of choreographic art in the context of the Bologna Process: Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (2009). Kherson.

8. Trends and prospects for the development of world choreographic art: materials of the II All-Ukrainian scientific and practical conference. (2010). Poltava.

9. Modern strategies for the development of choreographic education: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation. (2014). Uman.

10. Modern strategies for the development of choreographic education: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation. (2017). Uman.

Androshchuk Ludmyla
PhD of Pedagogy
Head of the Chair of Choreography
Uman State Pedagogical University
e-mail: vizavi1974@ukr.net

The role of scientific and practical conferences in the formation of choreographic education system in Ukraine.

Scientific work of the teacher facilitates innovative training of future teachers of dance. Scientific and applied conferences are one of the main branches of scientific work of the Chair of Choreography, that secure combination of future teachers of dance training and educational, scientific and innovative activities. The aim of the article is to determine the role of scientific and applied conferences in the choreographic and pedagogical education in Ukraine.

The methods of research are historical and pedagogical analysis to determine

main stages of choreographic and pedagogical education; analysis, synthesis, comparison to analyze scientific literature; induction and deduction to find out the role of scientific and applied conferences in the formation of choreographic and pedagogical education in Ukraine.

Resulting in the researches: 1) scientific and applied conferences are analyzed due to main tasks of scientific and research work on the Chair of Choreography; 2) the branches of work and artistic events within the framework of scientific and applied conferences; 3) the impact of the conference on the scientific researches, generalization and systematization, and scientific researches of university teachers in the system of choreography and pedagogical education are well-founded.

Scientific novelty of the research lies in generalizing the results of scientific and applied conferences and determining their role in the scientific conception formation in the system of choreographic and pedagogical education and in the improvements of the process of professional training of future teachers of dance due to the demands of current system of education.

So, scientific and applied conference is an important integrative part of the Chair in the system of choreographic and pedagogical education in

Ukraine, which facilitates generalizing and popularizing of scientific works of the teachers. Artistic events that are to be an integral part of scientific and applied conferences, as they guarantee practical realization of innovative approaches of Art teachers to future teachers of dance training.

Keywords: choreographic and pedagogical education, The Chair of the Art, scientific and practical conference, the process of future teacher of dance training.